

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

ΟΔΗΓΙΑ

Αριθμ. 3/15.09.2009

Σήμερα ημέρα Τρίτη 15 Σεπτεμβρίου 2009 και ώρα 10:00 το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης συνήλθε σε συνεδρίαση, στην οποία παρέστησαν ο Πρόεδρος του ΕΣΡ Ιωάννης Λασκαρίδης, ο Αντιπρόεδρος Νέστωρ Κουράκης και τα μέλη Εύη Δεμίρη, Γιάννης Παπακώστας, Ίριδα Αυδή-Καλκάνη, Κωνσταντίνος Τσουράκης και Κωνσταντίνος Αποστολάς.

**Ραδιοτηλεοπτική κάλυψη της προεκλογικής περιόδου των
βουλευτικών εκλογών της 4^{ης} Οκτωβρίου 2009**

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

- α)** Το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος, κατά το οποίον η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του κράτους και ο έλεγχος αυτός ασκείται από ανεξάρτητη αρχή, όπως ο νόμος ορίζει.
- β)** Τις διατάξεις του Π. Δ. 96/2007 «Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών».
- γ)** Τις διατάξεις του Ν. 3603/2007 «Ρύθμιση θεμάτων δημοσκοπήσεων», όπως ισχύει.
- δ)** Τις αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών υπ' αριθμ. 21167/9.9.2009 «Όροι, προϋποθέσεις και χρόνος προβολής κατά την προεκλογική περίοδο των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, που εκπροσωπούνται στη Βουλή των Ελλήνων και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από τους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης καθώς και τους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών κάθε μορφής, στις βουλευτικές εκλογές της 4^{ης} Οκτωβρίου 2009» και 21168/9.9.2009 «Καθορισμός αναγκαίων λεπτομερειών, σχετικά με τις εμφανίσεις στα κρατικά και ιδιωτικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα των υποψηφίων βουλευτών και των οριζομένων εκπροσώπων των κομμάτων ή των συνασπισμών, στις βουλευτικές εκλογές της 4^{ης} Οκτωβρίου 2009» και τις αναφερόμενες στο προοίμιο των αποφάσεων αυτών διατάξεις.

- ε) Το άρθρο 4 παρ. 2 του Ν. 2863/2000, κατά το οποίο το ΕΣΡ, εκτός των άλλων, μπορεί να απευθύνει σε κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, οδηγίες.
- στ) Την ανάγκη παροχής διευκρινίσεων προς τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής και τον τρόπο ελέγχου τήρησης της ισχύουσας νομοθεσίας που διέπει την ραδιοτηλεοπτική κάλυψη της προεκλογικής περιόδου των βουλευτικών εκλογών της 4^{ης} Οκτωβρίου 2009.

εκδίδει την ακόλουθη Οδηγία.

Άρθρο 1 **Πεδίο εφαρμογής**

Η παρούσα Οδηγία αφορά την εφαρμογή των κανονιστικών ρυθμίσεων που ισχύουν κατά την προεκλογική περίοδο από τη Δευτέρα 7 Σεπτεμβρίου έως και την Κυριακή 4 Οκτωβρίου 2009, ημερομηνία διεξαγωγής των βουλευτικών εκλογών.

Άρθρο 2 **Γενικές διατάξεις**

1. Οι ενημερωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί, κατά τη μετάδοση των πάσης φύσεως εκπομπών (ενημερωτικών, ειδησεογραφικών, ψυχαγωγικών, σατιρικών και άλλων συναφών) που αναφέρονται άμεσα ή έμμεσα στις βουλευτικές εκλογές της 4^{ης} Οκτωβρίου 2009, οφείλουν να τηρούν τις αρχές της αντικειμενικότητας, της αμεροληψίας, της αναλογικής ισότητας, της προστασίας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του κύρους των πολιτικών κομμάτων.
2. Ως προς την έννοια της αναλογικής ισότητας των κομμάτων που εκπροσωπούνται στην Βουλή και στην Ευρωβουλή, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο αριθμός των ψήφων που συγκέντρωσαν τα κόμματα κατά τις εκλογές της 16 Σεπτεμβρίου 2007.
3. Επιστάται η προσοχή στην τήρηση της υποχρέωσης διαθέσεως του ενός τρίτου (1/3) του χρόνου των δελτίων ειδήσεων για την παρουσίαση της προεκλογικής δραστηριότητας των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, εξαιρουμένων των δελτίων ειδήσεων κάτω των πέντε (5) λεπτών της ώρας (παρ. 10 υπ' αριθμ. 21167/9.9.2009 Υπουργικής Αποφάσεως).
4. Οι μη ενημερωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί δεν μπορούν να μεταδίδουν προεκλογικές εκπομπές αλλά μόνον πολιτικές διαφημίσεις.

Άρθρο 3

Δημοσκοπήσεις και έρευνες γνώμης

1. Οι ενημερωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί, κατά τη δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων, πρέπει να αναφέρουν τα εξής στοιχεία:
  - α) την επωνυμία του διενεργήσαντος τη δημοσκόπηση,
  - β) την επωνυμία ή το όνομα του εντολέα της δημοσκόπησης,
  - γ) το μέγεθος του δείγματος και τη γεωγραφική του κάλυψη,
  - δ) το χρονικό διάστημα και το έτος συλλογής των στοιχείων,
  - ε) το τυπικό στατιστικό σφάλμα σε σχέση με τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης και
  - στ) τις ελάχιστες βάσεις του δείγματος σε σχέση με τον αριθμό των ερωτώμενων.
2. Δημοσκοπήσεις οι οποίες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 Ν. 3603/2007 δεν δημοσιοποιούνται.
3. Υπενθυμίζεται ότι μετά την 24^η ώρα της Παρασκευής 18.09.2009 έως της 19^{ης} ώρας της Κυριακής 4.10.2009 δεν επιτρέπεται η μετάδοση δημοσκόπησης ή αποτελέσματος δημοσκόπησης ή οποιασδήποτε έρευνας γνώμης, πανελλήνιου ή τοπικού χαρακτήρα, με οποιονδήποτε τρόπο κι αν διενεργήθηκε ή σχολιασμός αυτών, σχετικά με τις πολιτικές τάσεις, απόψεις και προτιμήσεις της κοινής γνώμης για πολιτικά κόμματα, πολιτικές θέσεις και πρόσωπα ή άλλα ζητήματα που συνδέονται με το αντικείμενο των εκλογών της παρούσας Οδηγίας (άρθρο 15 υπ' αριθμ. 21167/09.09.2009 Υπουργικής Αποφάσεως).

Άρθρο 4

Πολιτικές διαφημίσεις

1. Απαγορεύεται η μετάδοση από τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς διαφημιστικών μηνυμάτων υποψηφίων βουλευτών (άρθρο 47 παρ. 1 στοιχ. Γ' ΠΔ 96/2007). Η μετάδοση των διαφημίσεων των πολιτικών κομμάτων διενεργείται δωρεάν και απαλλάσσεται από κάθε τέλος (άρθρο 45 παρ. 1 στοιχ. β' Π.Δ. 96/2007).
2. Εφιστάται η προσοχή στην τήρηση των διατάξεων περί ωρών μετάδοσης των διαφημιστικών μηνυμάτων των κομμάτων από τους σταθμούς εθνικής εμβέλειας (18:00 – 1:00) και από τους σταθμούς περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας (7:00 – 1:00) ως και περί αναλογίας κατανομής του χρόνου διαφημίσεων στα πολιτικά κόμματα, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 7, 8 και 9 της υπ' αρ. 21167/9.9.2009 Υπουργικής Αποφάσεως.

3. Υπενθυμίζεται ότι από της 24^{ης} ώρας της Παρασκευής 2.10.2009 έως της 19^{ης} ώρας της Κυριακής 4.10.2009 δεν επιτρέπεται η μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων και συγκεντρώσεων ή άλλων πολιτικών εκδηλώσεων των πολιτικών κομμάτων καθώς και η μετάδοση εκπομπών προεκλογικού διαλόγου ή εκτιμήσεων για το εκλογικό αποτέλεσμα, με εξαίρεση τις δηλώσεις των αρχηγών των πολιτικών κομμάτων που γίνονται κατά την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος (παρ. 15 της υπ' αρ. 21167/9.9.2009 Υπουργικής Αποφάσεως).
4. Κατά τη μετάδοση των πολιτικών διαφημίσεων πρέπει να τηρούνται οι κανόνες δεοντολογίας της κειμένης νομοθεσίας. Οι διαφημίσεις πρέπει να περιέχουν σαφή μνεία του κόμματος που τις παρήγαγε και να μην προβάλλουν μηνύματα που έχουν ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας συγκεκριμένων προσώπων ή του κύρους συγκεκριμένου κόμματος.
5. Δεν επιτρέπεται η άρνηση μετάδοσης πολιτικής διαφήμισης, εκτός εκείνων που ενέχουν παραβίαση της κειμένης νομοθεσίας ή των αρχών αυτής της Οδηγίας.
6. Οι πολιτικές διαφημίσεις διαχωρίζονται σαφώς από το υπόλοιπο πρόγραμμα και τις λοιπές διαφημίσεις. Της μετάδοσής τους προηγείται, για μεν τους τηλεοπτικούς σταθμούς, κάρτα με περιεχόμενο «ακολουθεί πολιτική διαφήμιση», για δε τους ραδιοφωνικούς σταθμούς ηχητικό μήνυμα με το ίδιο περιεχόμενο. Οι αναγγελίες αυτές δεν επαναλαμβάνονται, εφόσον μεταδίδονται περισσότερα από ένα μηνύματα σε συνέχεια.

Άρθρο 5

Εμφάνιση υποψήφιων βουλευτών

1. Απαγορεύεται κατά την προεκλογική περίοδο από τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς η μετάδοση κάθε είδους εκπομπών, οι οποίες παρουσιάζονται, αμέσως ή εμμέσως, από υποψήφιους βουλευτές. Επίσης, απαγορεύεται η με οποιοδήποτε τρόπο έμμεση προβολή τους, όπως η αναφορά σε αυτούς κατά τη διάρκεια εκπομπών, εκτός των εκπομπών πολιτικού διαλόγου (άρθρο 47 παρ. 1 στοιχ. γ' ΠΔ 96/2007). Η απαγόρευση δεν ισχύει για ηθοποιούς υποψήφιους βουλευτές που συμμετέχουν σε τηλεοπτικές σειρές ή κινηματογραφικές ταινίες, εφόσον ο προγραμματισμός των σειρών ή των ταινιών αυτών έγινε πριν από την προκήρυξη της υποψηφιότητας του ηθοποιού.
2. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου επιτρέπονται οι εμφανίσεις υποψήφιων βουλευτών σε πάσης φύσεως εκπομπές των

ενημερωτικών ραδιοτηλεοπτικών σταθμών με τους ακόλουθους περιορισμούς:

- α. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας επιτρέπεται η εμφάνιση του υποψήφιου βουλευτή, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου μόνο μία φορά.
  - β. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση του υποψήφιου βουλευτή κατά τη διάρκεια της πιο πάνω περιόδου μέχρι δύο φορές.
  - γ. Ως εμφανίσεις κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος του υποψηφίου βουλευτή, της προεκλογικής του δραστηριότητας (άρθρο 47 παρ. 2 Π.Δ. 96/2007).
3. Από τους περιορισμούς της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται οι Πρόεδροι ή Αρχηγοί κομμάτων και οι υποψήφιοι βουλευτές επικρατείας (άρθρο 47 παρ. 3 Π.Δ. 96/2007).
4. Απαγορεύονται, πέραν των επιτρεπομένων εμφανίσεων, οι δηλώσεις των υποψηφίων βουλευτών σε τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς (παρ. 1 υπ' αρ. 21168/9.9.2009 Υπουργικής Αποφάσεως).
5. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων αυτών επιτρέπεται η εμφάνιση υποψήφιου βουλευτή σε τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, εφόσον ορίζεται ως εκπρόσωπος του κόμματός του σε κεντρική κομματική εκδήλωση εκτός των ορίων της εκλογικής περιφέρειας που είναι υποψήφιος. Το αυτό ισχύει και για τους εκπροσώπους των κομμάτων στη Διακομματική Επιτροπή Εκλογών για θέματα της αρμοδιότητάς της. Οι εμφανίσεις αυτές δεν προσμετρώνται στις προβλεπόμενες από τις ανωτέρω διατάξεις εμφανίσεις τους (παρ. 2 υπ' αρ. 21168/9.9.2009 Υπουργικής Αποφάσεως).
6. Σε περιπτώσεις δηλώσεων υπουργών ή υφυπουργών της κυβέρνησης για θέματα της αρμοδιότητάς τους, τα κόμματα έχουν δικαίωμα απάντησης δια των εκπροσώπων τους. Σε περίπτωση που ο εκπρόσωπος κόμματος είναι υποψήφιος βουλευτής (πλην των Βουλευτών Επικρατείας) η δήλωσή του προσμετράται στις εμφανίσεις του (παρ. 3 υπ' αρ. 21168/9.9.2009 Υπουργικής Αποφάσεως).
7. Είναι δυνατή η επανάληψη της μετάδοσης εμφανίσεων υποψηφίων βουλευτών στα δελτία ειδήσεων, μόνον εφ' όσον πραγματοποιηθεί εντός της ίδιας ημέρας και μέχρι την 1^η νυχτερινή ώρα (παρ. 4 υπ' αρ. 21168/9.9.2009 Υπουργικής Αποφάσεως).

Άρθρο 6

Υποχρεώσεις ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών έναντι των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων

1. Οι ενημερωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να ενημερώνουν τα κόμματα για τον τρόπο τηρήσεως των υποχρεώσεών τους (π. χ. ώρα μετάδοσης) ως προς τις συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και τη διάθεση δωρεάν δέκα (10) λεπτών την εβδομάδα σε καθένα από τα πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων για την παρουσίαση των προγραμμάτων τους ή όποια άλλη πολιτική δραστηριότητα η οποία έχει επιλεγεί από τα αντίστοιχα κόμματα. Δεν επιτρέπεται η μετακύλιση ούτε η συσσώρευση των δεκαλέπτων με εξαίρεση την μετακύλιση του δεκαλέπτου της πρώτης εβδομάδος αποκλειστικώς στη δεύτερη. Κατά τη διάρκεια των δεκαλέπτων επιτρέπεται στα κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων να μεταδίδουν διαφημιστικά μηνύματα τα οποία δεν μπορούν να υπερβούν το ένα τρίτο (1/3) του εκάστοτε διατιθέμενου δεκάλεπτου χρόνου (παρ. 3 και 5 υπ' αρ. 21167/9.9.2009 Υπουργικής Αποφάσεως).
2. Οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί δεν έχουν υποχρέωση να απευθύνονται στους υποψήφιους βουλευτές για την αποστολή ενημερωτικού υλικού ως προς την προεκλογική των δραστηριότητα. Αντιθέτως έχουν υποχρέωση να καλύψουν την προεκλογική δραστηριότητα υποψήφιου βουλευτή, εάν τους υποβληθεί σχετικό αίτημα (άρθρο 47 παρ. 2 Π.Δ. 96/2007).

Άρθρο 7

Υποχρέωση ενημέρωσης του ΕΣΡ για τις ειδικές προεκλογικές εκπομπές

1. Οι ιδιωτικοί ενημερωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να ενημερώνουν το Ε. Σ. Ρ. για τις εκπομπές τους που υποχρεώνονται να μεταδώσουν σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 2 (συνέντευξη τύπου αρχηγού πολιτικού κόμματος), 3 (συζητήσεις στρογγυλής τράπεζας με εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων) και 5 (δεκάλεπτο παρουσίασης προγράμματος πολιτικού κόμματος) της Υπουργικής Αποφάσεως 21167/9.9.2009.
2. Οι ιδιωτικοί ενημερωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί εθνικής εμβέλειας οφείλουν να καταγράφουν τα εξής στοιχεία : τύπος εκπομπής (π. χ. συνέντευξη τύπου, δεκάλεπτο κ. ο. κ.), τίτλος εκπομπής, ημέρα, ώρα και διάρκεια μετάδοσης (χωρίς το διαφημιστικό χρόνο, εκτός της περιπτώσεως της παρ. 5 της Υπουργικής Αποφάσεως),

ονοματεπώνυμα εμφανιζόμενων προσώπων και ονομασία του κόμματος που εκπροσωπούν και διάρκεια εμφάνισης κάθε προσώπου (με υπολογισμό ανά δευτερόλεπτο).

3. Οι ιδιωτικοί ενημερωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας και οι ενημερωτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί οφείλουν να καταγράφουν τα στοιχεία που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου για τους σταθμούς εθνικής εμβέλειας.
4. Η ΕΡΤ Α. Ε. οφείλει να ενημερώνει το Ε. Σ. Ρ. για τις εκπομπές που υποχρεώνεται να μεταδώσει σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 (συνέντευξη του αρχηγού κάθε πολιτικού κόμματος), 2 (συνέντευξη τύπου αρχηγού πολιτικού κόμματος), 3 (συζητήσεις στρογγυλής τράπεζας με εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων), 4 (προεκλογική συγκέντρωση ή άλλη προεκλογική πολιτική εκδήλωση) και 5 (δεκάλεπτο) της Υπουργικής Αποφάσεως 21167/9.9.2009.
5. Τα στοιχεία που συγκεντρώνονται από τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 1 έως 4 του παρόντος άρθρου αποστέλλονται στο ΕΣΡ σε αρχείο Excel με ηλεκτρονικό μήνυμα στη διεύθυνση ncrtv@otenet.gr μέχρι το μεσημέρι της Δευτέρας και αφορούν τις εκπομπές της προηγούμενης εβδομάδας (Δευτέρα έως Κυριακή).

Άρθρο 8 **Τελική διάταξη**

Το Ε. Σ. Ρ. δέχεται καταγγελίες που αφορούν παραβιάσεις της ισχύουσας νομοθεσίας ή της παρούσας Οδηγίας, επεξεργάζεται τα κάθε είδους στοιχεία που του αποστέλλονται αναφορικά με την προεκλογική περίοδο και σε περίπτωση παραβίασης επιβάλλει τις προβλεπόμενες από το νόμο διοικητικές κυρώσεις.

Ο Πρόεδρος του Ε.Σ.Ρ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ